

04-5-2022

Betreft: inspraaknotitie internetconsultatie van een wijziging in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet

Geachte heer / mevrouw,

Wij hebben kennisgenomen van de voorgenomen wijzigingen in de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Graag brengen wij een zienswijze in op het voornemen om in de regeling op te nemen dat covergistingsmaterialen niet gemengd aangeleverd mogen worden bij covergisters. Voor het gemak noemen we dit in het vervolg van deze notitie een 'mengverbod'.

Achtergrond mengbedrijven

Als bedrijf behoren we tot de zogenaamde 'mengbedrijven'. Mengbedrijven mengen diverse typen covergistingsmaterialen tot een mix, maar beschikken zelf niet over een vergistingsinstallatie. Zogenaamde mengbedrijven spelen een belangrijke rol in de vergistingssector. Enerzijds zijn ze erop gericht om met name levensmiddelenbedrijven maximaal te ontzorgen van organische reststromen, en anderzijds deze zo goed mogelijk te vermarkten aan vergistingsinstallaties, waarbij wet- en regelgeving en klanttevredenheid leidend zijn. Veel organische reststromen van levensmiddelenfabrieken vinden hun weg richting covergisting. Een groot deel hiervan wordt bij de fabriek geladen, en vervolgens rechtstreeks afgezet bij vergistingsinstallaties (hierna te noemen 'directe afvoer'). Hierbij treedt het mengbedrijf dus op als handelaar. Om pragmatische redenen en/of omdat er bewerking nodig is, gaat een deel van de reststromen via de productielocaties van mengbedrijven. Bewerkingsstappen zijn bijvoorbeeld sorteren, uitpakken, versnijden, malen en mengen. Qua reststromen gaat het om verpakte stukgoederen, steekvaste en vloeibare bulkproducten waarmee voornamelijk vloeibare verpompbare mix wordt geproduceerd. Het op maat maken van producten geschikt voor covergisting is een vak waarvoor specifieke ervaring en kennis vereist is.

Nadelige gevolgen voor mengbedrijven

De invoering van een mengverbod heeft grote nadelige gevolgen voor mengbedrijven. Hieronder worden enkele gevolgen uitgewerkt:

- Elk type covergistingsmateriaal apart houden tijdens opslag en verwerking leidt tot veel extra arbeid, en is praktisch gezien vrijwel onuitvoerbaar. Ruimte-technisch en logistiek gezien brengt dit grote uitdagingen met zich mee. Opslag en verwerking zal volledig gescheiden moeten plaatsvinden. Er zijn hierdoor extra sleufsilos, sleufsilos, menginstallaties, containers en emballage vereist. De bestaande productielijnen die ontworpen zijn op de huidige bedrijfsvoering, moeten grotendeels aangepast worden. De gescheiden opslag en verwerking vereist meer ruimte dan voorhanden is.
- De vereiste wijzigingen (bijvoorbeeld uitbreiding terrein voor opslag afvalstoffen, plaatsing van extra silos of verplaatsing laad- en lospunten) zullen leiden tot wijzigingen die impact hebben op het milieu. Er zijn dus wijzigingen in milieuvergunning noodzakelijk. Vergunningsprocedures in de afvalsector verlopen uiterst traag. Kortom, mengbedrijven komen hierdoor in de knel met wet- en regelgeving op het gebied van milieu.
- Het borgen van het niet-mengen zal een enorme administratieve last met zich meebrengen. Immers, er zal bij inspecties aangetoond moeten worden dat er niet gemengd is. Er zal dus

sprake moeten zijn van 100% traceerbaarheid (upstream en downstream). Het borgen hiervan bij opslag en verwerking leidt tot hoge investeringskosten en administratieve lasten. Bij opslag en verwerking moet continu alles gemeten en gewogen worden. Dit vereist specifieke software, scanners, weegcellen, flowmeters etc. Ook zal het leiden tot hogere personele kosten. Enerzijds is deze bedrijfsvoering arbeidsintensiever. Anderzijds vereist het ook van productiemedewerkers meer kennis en vaardigheden t.o.v. de huidige situatie.

- De invoering van een mengverbod leidt tot enorme investeringskosten voor mengbedrijven.
 - o Een indicatieve schatting is dat hierboven beschreven wijzigingen een investering vragen van 400.000 euro mits er inpandig voldoende ruimte is. Deze onvoorziene kosten leiden niet tot een rendabel businessmodel bij de huidige marges.
 - o Als er wegens ruimtegebrek uitgebouwd moet worden, zullen de kosten veel hoger uitvallen.
 - o De personele kosten voor productiemedewerkers zullen jaarlijks flink hoger liggen. Een grove schatting is dat deze minimaal 20% zullen stijgen.
 - o Deze investeringen, zijn puur en alleen het gevolg van de wetswijziging, en noodzakelijk om te blijven voldoen aan wet- en regelgeving. Deze worden niet terugverdiend door verhoging productie-efficiëntie of iets dergelijks.
 - o Als bedrijf hebben we afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het professioneel mengen van grondstoffen t.b.v. vergisting. Deze investeringen zijn gedaan om enerzijds te voldoen aan de marktvraag, en anderzijds om te voldoen aan gestelde overheids-eisen van toezicht en handhaving. De hierboven beschreven financiële gevolgen van een mengverbod leiden naar ons inzicht niet tot een haalbaar rendabel businessmodel. In feite betekent een mengverbod dat we worden geconfronteerd met een wettelijk verbod op onze bedrijfsactiviteiten.

Nadelige gevolgen voor gehele sector

- Een mengverbod zal leiden tot afname van het aanbod aan grondstoffen voor vergisting. Reststromen zullen vaker direct van fabriek richting vergistingsinstallaties afgevoerd worden. Echter, de gewenste afvoer-logistiek bij levensmiddelenfabrieken sluit vaak niet goed aan bij de gewenste aanvoer-logistiek bij vergisting. Denk hierbij aan:
 - o Laadtijden/laaddagen buiten werktijden
Toelichting: Levensmiddelenfabrieken willen op elk moment ontzorgd worden. Veel vergistingsinstallaties kunnen geen producten ontvangen buiten werktijden.
 - o Technische eisen laad-/lospunt
Voorbeeld: een silo bij een levensmiddelenbedrijf heeft een loskraan met een afwijkende doorsnede. Deze moet gelost worden door speciaal uitgeruste tankwagens, die vervolgens de lading niet direct kunnen lossen bij vergistingsinstallaties. Mengbedrijven, gespecialiseerd in het ontzorgen van levensmiddelenbedrijven, kunnen dit juist wel verzorgen.
 - o Type / grootte laadeenheden
Toelichting: Bepaalde levensmiddelenbedrijven produceren reststromen die qua volume relatief gering zijn. Toch wensen zij met regelmaat ontzorgd te worden van deze reststromen vanwege bijvoorbeeld ruimte gebrek of vanuit oogpunt hygiëne. Mengbedrijven zijn gespecialiseerd in het efficiënt inzamelen van zulke partijen. Vanuit logistiek oogpunt is het niet wenselijk (en niet rendabel) om dit direct richting een vergistingsinstallatie te brengen.
 - o Aard van reststroom

Toelichting: een deel van de reststromen bij fabrieken betreffen steekvaste producten (niet verpompbaar). Veel covergisters kunnen alleen verpompbaar ontvangen. Dit is qua input ook makkelijker te bufferen dan allerlei vrachten met steekvaste producten. Covergisters wensen een verpompbare vloeibare biomassa met een zo hoog mogelijk organisch stofgehalte (hoger biogaspotentieel). Dit wordt juist bereikt door steekvaste producten op te mengen in vloeibare biomassa.

- Meer directe afvoer leidt tot meer risico's voor omgeving en milieu op het erf bij de covergisters. Er zullen meer steekvaste producten of stukgoederen die nog bewerkingsstappen nodig hebben gelost worden op het erf bij de covergisters. Dit leidt tot hogere risico's betreffende hygiëne, geur, ongedierte, lekvocht richting grondwater etc. Covergisters zullen hierdoor in de knel kunnen komen met hun milieuvergunning en wet- en regelgeving op gebied van milieu.
- Mengen zorgt voor een efficiënte beladingsgraad van transporteenheden richting covergisters. Vanuit logistiek oogpunt leidt een mengverbod tot inefficiëntie, en dus tot hogere transportkosten. Vanuit duurzaamheidsoogpunt is dit uiteraard ook onwenselijk, want het leidt tot een hogere CO₂- en stikstofemissies.
- Het mengverbod zal de concurrentiepositie van covergisting in Nederland verslechteren t.o.v. andere afzetkanalen. Het leidt tot een verkleining van het aanbod van biomassa t.b.v. covergisters. Covergisting in Nederland wordt naar verhouding duurder t.o.v. andere afzetkanalen voor reststromen. Er zal (nog) meer biomassa verdwijnen richting buurlanden als België en Duitsland. Levensmiddelenbedrijven zullen vanuit kostenefficiëntie zoeken naar alternatieve afzetkanalen. Bepaalde reststromen, zoals verpakte levensmiddelen, zullen hierdoor eerder afgezet gaan worden als bedrijfsafval richting afvalverbrandingscentrales. Vanuit duurzaamheidsoogpunt is dit een onwenselijke ontwikkeling. Verkleining van het aanbod van biomassa zorgt voor schaarste en dus hogere prijzen voor covergistingmateriaal, wat de financiële positie van covergisters verder onder druk zal zetten. Kortom, een mengverbod zal leiden tot minder opwekking van groene energie en minder nuttige toepassing van afvalstoffen. Dit staat ons inziens haaks op het streven naar de circulaire economie. Daarnaast is het naar onze mening nogal kortzichtig om in deze tijd van energieschaarste de branche van covergisting op zodanige wijze verder onder druk te zetten.

Conclusie:

De impact van een mengverbod van covergistingmateriaal op de vergistingssector, en in het bijzonder mengbedrijven is groot. De geringe winst die geboekt wordt qua handhaafbaarheid staat niet in verhouding tot de (financiële) gevolgen voor de bedrijfsvoering van mengbedrijven. De voorgenomen invoering van het mengverbod is ons inziens disproportioneel.

De onderbouwing hoe een mengverbod bijdraagt tot meer transparantie ontbreekt in het afwegingskader. Welk probleem wordt hier nu precies mee opgelost? Op welke manier wordt er meer transparantie verkregen?

Het aantal mengbedrijven is beperkt en zijn goed in beeld. Ons inziens zijn er mogelijkheden om in overleg tussen sector en overheid te komen tot een oplossing die enerzijds tegemoet komt aan de wensen van handhaving, en anderzijds een minder grote impact heeft op de sector en mengbedrijven in het bijzonder.

Alternatieve oplossingen

Er zijn naar ons inzicht alternatieve oplossingen denkbaar voor een algeheel mengverbod voor covergistingsmaterialen, die minder impact hebben op de vergistingssector en waarbij de problemen van het toezicht houden op mengbedrijven ondervangen kunnen worden. Hieronder worden enkele opties beschreven. Optie 1 is de voorkeursoptie.

Optie 1: Traceerbaarheid 100% voor producten die niet bijlage Aa-waardig zijn (voorkeursoptie)

Eisen / voorwaarden:

- Opslag producten wel & niet bijlage Aa-waardig fysiek gescheiden.
- Invoer en afvoer van niet bijlage Aa-waardige producten zijn 100% traceerbaar (upstream en downstream).
- Producten wel bijlage Aa-waardig worden na bewerkingsstappen gemengd. Traceerbaarheid (upstream en downstream) is niet zinvol want alle producten voldoen.
- Richting afnemers wordt aangegeven welk type covergistingsmaterialen in de mix zitten (maar dus niet de herkomst/ontdoener).
- Mengen bijlage Aa-waardige covergistingsmaterialen blijft toegestaan.

Overwegingen:

- Hiermee kan geborgd worden dat niet bijlage Aa-waardige producten weggemengd worden in mix bedoeld voor covergisting.
- Dit is haalbaar voor alle mengbedrijven, omdat over het algemeen slechts een beperkt deel niet bijlage Aa-waardig is.

Optie 2: Alleen ontvangst conform bijlage Aa op inrichting

Eisen / voorwaarden:

- Alleen Bijlage Aa-waardige materialen ontvangen op inrichting.
- Producten wel bijlage Aa-waardig worden na bewerkingsstappen gemengd. Traceerbaarheid (upstream en downstream) is niet zinvol want alle producten voldoen.
- Mengen bijlage Aa-waardige covergistingsmaterialen blijft toegestaan.
- Richting afnemers wordt aangegeven welk type covergistingsmaterialen in de mix zitten (maar dus niet de herkomst/ontdoener).

Overwegingen:

- Levensmiddelenfabrieken willen compleet ontzorgd worden. Bepaalde stromen niet meer kunnen ontvangen op de inrichting zorgt voor verslechtering concurrentiepositie van betreffende mengbedrijven, en daarmee ook de gehele covergistingsbranche.

Optie 3: Traceerbaarheid 100% alle producten

Eisen / voorwaarden:

- Opslag producten wel / niet bijlage Aa-waardig fysiek gescheiden
- Invoer en afvoer van alle producten zijn 100% traceerbaar (upstream en downstream).
- Mengen bijlage Aa-waardige covergistingsmaterialen blijft toegestaan.

Overwegingen:

- Traceerbaarheid borgen tijdens verwerkings-/productieproces geeft een enorme administratieve belasting. Dit wordt dan qua traceerbaarheidseisen min of meer gelijkwaardig aan een mengvoerfabriek.
- Het inrichten van een traceerbaarheidssysteem vergt hoge investeringskosten. Denk hierbij aan weeginstallaties, software, debietmeters, revisie leidingstelsel, opleiding personeel etc.

- De genoemde lasten / kosten staan niet in redelijke verhouding tot de lichte toename van zekerheid omtrent borging risico's.
- Als deze optie van kracht wordt, is een overgangperiode noodzakelijk om bedrijven de tijd te gunnen om deze wijzigingen te realiseren.

Optie 4: Traceerbaarheid 100% alle producten + Gedeeltelijk mengverbod

Eisen / voorwaarden:

- Opslag producten wel / niet bijlage Aa-waardig fysiek gescheiden
- Invoer en afvoer van alle producten zijn 100% traceerbaar (upstream en downstream).
- Mengen van bepaalde gelijksoortige covergistingsmaterialen is toegestaan, zoals:
 - o C2.1: uitgekakte vloeibare zuivelproducten en mengsels daarvan
 - o C2.3: uitgekakte voedingsmiddelen voor humane consumptie
 - o C1.7: vloeibaar mengsel van frisdranken en licht alcoholische dranken

Overwegingen:

- Deze optie heeft absoluut niet de voorkeur vanwege de hoge administratieve belasting en allerlei pragmatische moeilijkheden die eerder beschreven zijn.
- Deze optie is alleen wenselijk als alternatief voor een algeheel mengverbod zonder uitzonderingen.
- Als deze optie als enige houdbaar blijkt, dan dient er overleg plaats te vinden met de branche omtrent welke groepen covergistingsmaterialen gelijkwaardig zijn.

Dringend verzoek:

Wij verzoeken u dringend om:

- de voorgenomen invoering van een mengverbod in te trekken.
- het overleg aan te gaan met de sector om tot een passende oplossing te komen die wèl proportioneel is. Mogelijk kunnen de hierboven beschreven alternatieven hierbij als input dienen.
- indien het voorgenomen mengverbod in huidige vorm wordt doorgezet een redelijke termijn in te stellen waarbij mengbedrijven voldoende tijd krijgen om de noodzakelijke aanpassingen te realiseren. Een grove schatting is dat hiervoor minimaal 1 jaar noodzakelijk is.

Indien u naar aanleiding van deze notitie vragen hebt, kunt u contact opnemen via onderstaande contactgegevens.

Vriendelijke groeten,